

odveć zaokupljena krizom svakodnevnice pa ovaj potez nije izazvao reakcije. Antilenjinski krstaši uporno su tražili i zatvaranje Lenjinovog mauzoleja sa njegovim posmrtnim ostacima. Oktobra 1993. uklonjena je počasna garda u mauzoleju koja se smenjivala danju i noću, ali su komunisti masovnim demonstracijama sprečili uklanjanje tela. Lenjinovo telo ostalo je na Crvenom trgu, iako su antilenjinisti nastavili rušenje njegove legende. Tako je moskovski institut za mozak izvestio da novim istraživanjima nije potvrđeno da je Lenjin bio mentalni supermen. Počeli su se izdavati alarmantni medicinski izveštaji da se balzamovano telo Iljiča raspada i degeneriše zbog erozije hemijskih procesa (glicerina, parafina i karotina ne deluju), osporavaju se tvrdnje da balzamovanje može biti trajno, pa je otuda nemoralno telo dalje čuvati. Ipak mauzolej još nije uklonjen. Lenjina su i dalje slavili komunisti i stariji, ali nije bilo mladih, pa je kult propao u učionici. Ipak uprkos detronizaciji kulta T. Smit tvrdi da se ne može reći da je Lenjin u današnjoj Rusiji nepopularan. Tome ima više razloga. Jedan je još prisutna nostalgija za stabilnošću i sigurnošću SSSR-a. Ipak nostalgija nije isto što i obožavanje. Ostaci Lenjinovog kulta prisutni su i danas. Lenjinov mauzolej ne simbolizuje više večnost i besmrtnost, već je relikv prošlih vremena nalik egipatskim piramidama i atinskom Akropolju – simbol nada i ambicija jedne epohe, ali i idejno uporište nekih savremenih interesa.

Poslesovjetska ruska prerada prošlosti teče u osobenoj idejnoj klimi prožetoj haotičnim idejnim i političkim strujama i najraznovrsnijim kombinacijama levog i desnog. Ona se razlikuje od početnog Gorbačovljeveg ritma u prevladavanju prošlosti koje je bilo upadljivo instrumentalno, kontrolisano i cenzurisano, ali gde je kumulativna radikalizacija istorijske svesti pokrenuta odozgo. Već deceniju dugo rusko traganje za posleimperijalnim identitetom je neizvesno i još otvoreno prevladavanje prošlosti (Baron 2000). Poraz u Čečeniji, koji je došao posle poraza u Avganistanu, mnoge Ruse je oslobodio iluzije o specijalnim odnosima sa Istokom. Rusija menja svoj identitet od "civilizacije" ka etnički shvaćenoj naciji (Prizel 1999). Posleimperijalno prilagođavanje vodeće nacije traumatičnije je i složenije nego kod "potlačenih" naroda (Austrijanci su imali slabiji etnički osećaj od Mađara, Turci od ostalih naroda Otomanske imperije, Srbi manji od Hrvata, a Rusi niži od naroda sa Kavkaza). Obično secesionisti koriste u homogenizaciji nacionalni ekskluzivizam, dok hegemoni vodeći narodi koriste neutralniju imperijalnu ideologiju. Kod Rusa i Austrijanaca očigledna je bila tesna veza između nacije i imperije, a Srbi su više od drugih jugoslovenskih naroda bili zainteresovani za Jugoslaviju. Treba pomenuti još jednu razliku. Dok je Britanija imala imperiju, Rusija je bila imperija (Prizel 1999). Zato je prva lakše podnela raspad imperije. Danas je ruski politički nacionalizam u embrionalnom stupnju, i kao svi mladi nacionalizmi brzo se menja. Nestabilni nacionalni identitet važan je činilac ekstremnih političkih kolebanja u zemlji. Pradžel smatra da je ruska nacija kasnila u stvaranju jasnog etničkog identiteta jer je bila odveć opterećena imperijalnim pretenzijama. Daleko pre nego što je Rusija uspela da razvije svoje nacionalne ustanove, ove ustanove bile su upletene u imperijalne ustanove, bez jasno razgraničenih ruskih interesa. Ruski lideri, pođednako caristički i sovjetski, izvodili su svoju legitimnost iz mesijanskih univerzalističkih ideologija (Prizel 1999). Zbog univerzalne pretenzije kasnilo je stvaranje ekskluzivnog ruskog identiteta. Od Petra do Katarine niko nije mislio na Rusiju nego na rusku imperiju. Ni carski ni sovjetski režim nije koristio nacionalizam da stvori jaz između države i društva. Ni slom SSSR-a nije pomogao izdavanju jasnijeg ruskog identiteta, pa slom SSSR-a nije bio rođenje Rusije. Da su istorijska tumačenja mnogo direktnije bila upletena u politiku bilo je vidljivije u baltičkim republikama, gde je istoriografija preispitivala legalnost Staljinovog uključanja u